

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziiolecka

Protokolant: apl. aplik. ogólnej R. S.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Jerzego Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 roku

sprawy **W. K.**

oskarżonego z art. 35 ust. 1a w związku z art. 6 ust. 2 pkt 4 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2011 r., nr 230, poz. 1373 ze zm.)

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Chodzieży II Wydział Karny z dnia 30 stycznia 2015 roku, sygnatura akt II K 91/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) podwyższa wymierzoną oskarżonemu w punkcie 1 karę ograniczenia wolności do 10 (dziesięciu) miesięcy, a wymiar wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne podwyższa do 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

b) na podstawie art. 35 ust. 5 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2011 r., nr 230, poz. 1373 ze zm.) orzeka od oskarżonego na rzecz Fundacji (...) z siedzibą w T. nawiązkę w kwocie 500 (pięćset) złotych,

2. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,

3. zwalnia oskarżonego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od uiszczenia opłaty za II instancję.

/-/ M. Z.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy w Chodzieży II Wydział Karny uznał oskarżonego W. K. za winnego tego, że w dniu 18 października 2014 roku, w C. na ul. (...), znęcał się nad zwierzęciem psem – suką rasy mieszanej o imieniu (...) w ten sposób, że kopał zwierzę nogami po głowie i dolnej części brzucha oraz szarpał za smycz, do której na obroży zaczepiony był pies, dopuszczając tym samym do zadawania zwierzęciu bólu i cierpień, i za to, na podstawie art. 35 ust. 1a w związku z 35 ust. 1 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt oraz art. 35 § 1 k.k., wymierzył oskarżonemu karę 5 miesięcy ograniczenia wolności w postaci wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Na podstawie art. 35 ust. 3a Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu posiadania zwierząt na okres dwóch lat.

Orzekając zaś o kosztach, Sąd Rejonowy, na podstawie art.624§1kpk oraz art.17 ust.1 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego W. K. w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych oraz od uiszczenia opłaty.

Wyrok powyższy w odniesieniu do orzeczenia o karze, zaskarżył na niekorzyść oskarżonego prokurator zarzucając wydanemu orzeczeniu rażąco niewspółmierność – łagodność kary wymierzonej oskarżonemu poprzez niesłuszne orzeczenie wobec oskarżonego kary 5 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, podczas gdy okoliczności popełnienia przez W. K. przypisanego mu przestępstwa, a także stopień społecznej szkodliwości jego czynu i względ na cele zapobiegawcze, jakie kara ma osiągnąć wobec oskarżonego, jak również potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, przemawiają za orzeczeniem wobec W. K. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres 5 lat oraz orzeczenie nawiązki w wysokości 500 złotych na cel związany z ochroną zwierząt wskazany przez Sąd

W uzasadnieniu wniesionej apelacji skarżący wskazał, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, wysnuł słuszne wnioski co do winy oskarżonego oraz przyjął właściwą kwalifikację prawną zarzucanego mu przestępstwa. Prokurator nie podzielił jednak stanowiska Sądu Rejonowego w zakresie wymiaru kary uznając, że jest ona zbyt łagodna.

Apelujący wskazał, że z uwagi na uprzednią karalność oskarżonego należy przyjąć, iż jedynie kara 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 5 lat będzie znacznie wzmacniać represyjny charakter kary i spełni jej wszystkie cele. Jednocześnie w ocenie skarżącego orzeczona kara 5 miesięcy ograniczenia wolności oscyluje w dolnym wymiarze, który przewiduje art. 34 § 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k.

Prokurator podniósł także, że nie sposób dać wiary twierdzeniu oskarżonego, iż utrzymuje się on jedynie z zasiłku w kwocie 120 złotych i że posiadając wyuczony zawód powinien on czynić starania w kierunku zdobycia pracy zarobkowej. Tym samym w ocenie skarżącego zasadne jest orzeczenie nawiązki w kwocie 500 złotych na cel związany z ochroną zwierząt, gdyż miałyby to konsekwencje w zakresie obciążenia finansowego oskarżonego.

Formułując powyższy zarzut prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez:

1. orzeczenie na podstawie art. 35 ust. 1a Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt kary 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. orzeczenie na podstawie art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowego zawieszenia wykonania kary na okres 5 lat próby;
3. orzeczenie na podstawie art. 35 ust. 5 k.k. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt nawiązki w wysokości 500 złotych na cel związany z ochroną zwierząt wskazany przez Sąd.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy podnieść, że skarżący nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, ani zastosowanej do przypisanego oskarżonemu czynu kwalifikacji prawnej.

Ponieważ Sąd Okręgowy nie dostrzegł podstaw do ingerencji w powyższym zakresie w zaskarżony wyrok (brak przesłanek z art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k.), dlatego też rozważania swoje ograniczył tylko do zarzutu apelacji, to jest zarzutu rażącej niewspółmierności wymierzonej oskarżonemu kary.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż o rażącej niewspółmierności kary można mówić wtedy, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy jest w odczuciu społecznym karą

niesprawiedliwą (vide: wyrok SN z 11 kwietnia 1985 roku, V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Z sytuacją rażącej niewspółmierności kary mamy do czynienia także wtedy, gdy rozmiar represji w rozpoznawanej sprawie jest w sposób oczywisty nieproporcjonalny w stosunku do dolegliwości wymierzanych podobnym sprawcom w podobnych sprawach. Przy czym nie chodzi o każdą ewentualną różnicę co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (vide: wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, OSPriP 1995/6/18).

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd II instancji, po zapoznaniu się z aktami niniejszej sprawy, treścią wyroku, jego pisemnym uzasadnieniem oraz lekturą wywiedzionej apelacji podnosi, iż wysokość kary ograniczenia wolności wymierzonej oskarżonemu rzeczywiście nosi znamiona rażącej łagodności, aczkolwiek nie sposób zgodzić się z poglądem prokuratora odnośnie potrzeby orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem.

Uzasadniając wybór rodzaju kary orzeczonej wobec oskarżonego, Sąd I instancji słusznie wskazał, że „celowość orzeczenia kary ograniczenia wolności na gruncie niniejszej sprawy sprowadza się do wzbudzenia w oskarżonym woli kształtowania jego społecznie pożądanых postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz przestrzegania porządku prawnego. (...) Kara pozbawienia wolności w przypadku W. K. przebiegałaby, zdaniem Sądu, bezrefleksyjnie”. Podzielając zacytowane stanowisko Sądu I instancji, należy zauważyć, że jedną z dyrektyw wymiaru kary, wyrażoną w art. 53 § 1 k.k., jest dyrektywa prewencji indywidualnej, zobowiązująca każdy sąd do uwzględnienia celów zapobiegawczych i **wychowawczych**. Jak wskazuje się w piśmiennictwie – „najbardziej ambitnym celem kary jest wychowanie (resocjalizacja) skazanego. Resocjalizacja oznacza takie ukształtowanie osobowości sprawcy, jego poglądów i postawy wobec porządku prawnego, by po odbyciu kary nie popełniał on przestępstw” (vide: L. Gardocki, Prawo karne, Warszawa 2010, s. 191).

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy należy uznać, że prokurator, wnosząc apelację, zbyt duże znaczenie przyznał funkcji represyjnej kary. Natomiast zdaniem Sądu II instancji, Sąd Rejonowy trafnie przyznał prymat dyrektywie prewencji indywidualnej. Orzeczona wobec oskarżonego kara ograniczenia wolności powinna uświadomić oskarżonemu wagę art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, który stanowi, że zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą, a człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę. W ten sposób obok dolegliwości, którą z pewnością jest obowiązek wykonywania nieodpłatnej pracy na cel społeczny, orzeczona kara będzie miała wymiar wychowawczy.

Kierując się potrzebą pełnej realizacji wspomnianej funkcji wychowawczej kary, należy powielić argumentację Sądu Rejonowego, który słusznie podniósł w uzasadnieniu swojego wyroku, że najbardziej celowe byłoby wykonywanie przez oskarżonego prac społecznie użytecznych w placówce niosącej pomoc zwierzętom. Dlatego też istotne jest, aby sąd właściwy na podstawie art. 55 § 1 k.k.w. do orzekania w sprawie wykonania kary ograniczenia wolności uwzględnił dyrektywę z art. 53 § 1 k.k.w., która jako cel tej kary określa wzbudzenie w skazanym woli kształtowania jego społecznie pożądanых postaw i w miarę możliwość wyzaczył jako miejsce społecznej pracy oskarżonego podmiot zajmujący się opieką nad zwierzętami.

Pomimo że apelujący nie miał racji w kwestii konieczności zmiany orzeczonej wobec oskarżonego kary na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, należy przyznać, że wymierzona W. K. kara pięciu miesięcy ograniczenia wolności jest rażąco niewspółmiernie łagodna.

Sąd Rejonowy w sposób niedostateczny uwzględnił stopień zawinienia sprawcy i stopień społecznej szkodliwości jego czynu. W uzasadnieniu swojego wyroku wprowadził Sąd I instancji prawidłowo wskazał jako okoliczności obciążające uprzednią karalność oskarżonego, nietrzeźwość oskarżonego w chwili popełnienia czynu i działanie wobec istoty bezbronnej, a jako okoliczność łagodzącą przyznanie się oskarżonego do popełnionego czynu już na etapie postępowania przygotowawczego. Jednakże globalna ocena tych okoliczności nie w pełni uzasadnia wymiar orzeczonej kary. Jak wynika z informacji o karalności, oskarżony wielokrotnie i w różny sposób naruszał porządek prawny, a więc zdarzenie mające miejsce przedmiotowego dnia nie było pod tym względem żadnym odosobnionym

incydentem. Za znacznym podwyższeniem orzeczonej kary przemawiają także okoliczności czynu, gdyż z zeznań świadków jednoznacznie wynika, że W. K., działając w stanie znacznej nietrzeźwości, w sposób nad wyraz brutalny pastwił się nad powierzonym mu psem. Co więcej, swego czynu dopuścił się w miejscu publicznym, nie zważając na obecność innych osób, wyrażając tym samym jawne lekceważenie norm prawnych. W tym stanie faktycznym nie należy przeceniać przyznania się oskarżonego do popełnionego mu czynu, w szczególności zaś nie powinno przesądzać ono o relatywnie niskim wymiarze kary.

W rozważaniach znajdujących się powyżej, Sąd Okręgowy w sposób dobitny opowiedział się za jak najdalej idącym zastosowaniem wobec oskarżonego dyrektywy prewencji indywidualnej, co nie oznacza jednak, że bez znaczenia jest dyrektywa prewencji ogólnej. Wręcz przeciwnie – stosunkowo surowa kara ograniczenia wolności powinna umocnić społeczne przekonanie, że przepisy dotyczące ochrony zwierząt nie są iluzoryczne i że za naruszenie zawartych w nim norm grozi wymierna i realna sankcja. Tym samym rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie będzie miało oddźwięk społeczny, który przyczyni się do kształtowania właściwych postaw, zwłaszcza w środowisku oskarżonego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał za celową zmianę orzeczonej wobec oskarżonego kary ograniczenia wolności poprzez podwyższenie jej do 10 miesięcy oraz określenie jej wymiaru na 30 godzin wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w stosunku miesięcznym.

Na podstawie art. 34 § 1 k.k. sąd może orzec karę ograniczenia wolności do 12 miesięcy, a na podstawie art. 35 § 1 k.k. określić jej wymiar od 20 do 40 godzin pracy w stosunku miesięcznym. Orzeczenie Sądu II instancji może zatem jawić się jako surowe, nie należy jednak zapominać o wszystkich okolicznościach obciążających oskarżonego oraz o tym, że orzeczoną karę ograniczenia wolności należy ocenić jako łagodniejszą od wnioskowanej przez prokuratora kary pozbawienia wolności w wymiarze 8 miesięcy z warunkowym jej zawieszeniem na okres 5 lat.

W pełni natomiast Sąd Okręgowy podzielił pogląd prokuratora w zakresie konieczności orzeczenia nawiązki na cel związany z ochroną zwierząt, jednakże jako kolejny przejaw wychowawczego charakteru rozstrzygnięcia. Z pewnością z uwagi na charakter występkę oskarżonego jest zasadne, by chociaż w symboliczny sposób partycypował on w pomocy niesionej zwierzętom poprzez wpłacenie 500 złotych tytułem orzeczonej nawiązki na konto Fundacji (...) (ul. (...), (...)-(...) T.). Oskarżony, jako osoba posiadająca wyuczony zawód, powinien czynić starania w kierunku znalezienia stałej pracy i jego obecna sytuacja nie uniemożliwia zdobycia środków na uiszczenie nawiązki w kwocie 500 złotych. Suma ta jest dolnym progiem nawiązki, którą można orzec na podstawie art. 35 ust. 5 ustawy o ochronie zwierząt, więc w żaden sposób nie może razić surowością.

W pozostałym zakresie, nie znajdując podstaw do ingerencji w zaskarżone orzeczenie Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kształtując natomiast swe orzeczenie o kosztach, Sąd Okręgowy, mając na uwadze określone art. 624 § 1 k.p.k., uznał, że z uwagi na niski dochód uzyskiwany przez oskarżonego uiszczenie przez niego kosztów sądowych byłoby zbyt uciążliwe. Ponadto, z uwagi na funkcję wychowawczą, oskarżony nade wszystko powinien ponieść koszty zasądzonej od niego nawiązki. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy zwolnił go od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych, w tym od uiszczenia opłaty za II instancję.

/M. Z./